

Štev. 29

Cena 15 din

PTUJ, dne 24. julija 1959

Letnik XII

Italijanske sorte pšenice donosnejše

... Italijanska pšenica je ob pravilnih agrotehničnih ukrepih dala veliko večje hektarske donose od domačih sort pšenice.

... Pri jesenski setvi v letosnjem letu bomo v ptujski občini posejali 1200 hektarov z italijanskimi sortami.

... Obvezno bo treba zmanjšati posevke ovsja in ječmena, ker dajejo premajhne hektarske donose in jih zamenjati z intenzivnimi sortami italijanske pšenice.

... Velika vloga kmetijskih zadrug pri osvajanju novih sort.

... Komisija za izbiro semena izbiha za prihodnjo setev le najboljša semena in to predvsem od italijanskih sort.

Letošnja žetev je srečno za nam. Kmetijske zadruge in kmetje so s pridelkom več ali manj zadovoljni, presenečeni pa so nad visokim hektarskim donosom italijanskih sort pšenice, ki so letos dvignile povprečje pridelka na 18 metrskih stotov na hektar, kar je več kakor prejšnja leta. Kmetovalci so z nezaupanjem zasejali z italijansko pšenico le majhne površine, toda ker je bil hektarski donos enkrat večji kot pri domači pšenici, bo pri naslednjih setvah vedno večje zanimanje za italijanske sorte. Nekateri pravijo, da italijanska pšenica ne da večje pridelki kakor naša, in da so sami poskusili. Do tega ne bi prišlo, če bi dosledno upoštevali vse agrotehnične mere. Za italijansko pšenico ne smemo orati s konjsko ali celo volovsko vprego, temveč s traktorjem, ker ta globlje orje, in ker tako zahteva italijanska pšenica. Tudi potrebno trošenje umetnih gnojil in škropljene zateva večje število strojev. Če izpolnilo te in še druge agrotehnične ukrepe, šelja tedaj lahko pridružimo maksimalne hektarske donose. Italijanska pšenica je zares zahtevena, toda klub vsemu se zelo izplača njen pridelovanje, saj da veliko večje hektarske doneze, kakor domače sorte.

O realizaciji letosnjega plana žitaric so nam na Občinskem ljudskem odboru v Ptiju in na terenu dali naslednje podatke:

Za letosnje leto je bilo planiranih 7171 ha površin zasejanih z žitaricami, posejanih pa je bilo 7067 ha. S pšenico so zasejali 3050 ha in tako izpolnili plan z 98% planiranih površin. Za italijansko pšenico je bilo planiranih 380 ha, toda posejanih je bilo samo 220 ha ali 61,1%. Z rajo je bilo posejanih 2308 ha, z ječmenom 896 ha, z ovom 536 ha in s soržico 274 ha.

Če primerjamo hektarske doneze, moramo ugotoviti, da so italijanske sorte pšenice najdonosnejše. Naše domače sorte so obrodile povprečno 16 metrskih stotov.

OCENJEVALNE KOMISIJE ŠE NIMAO DOVOLJ IZKUŠENJ

Okrajna trgovinska zbornica Maribor je sklicala za soboto, 25. julija t. l., v Mariboru v sindikalno dvorano OLO predsednike ocenjevalnih komisij, za ocenjevanje živine na zadružnih domovih.

Novi način trgovine z živino in odbire živine za rejo in za zakol, zahteva od ocenjevalnih komisij enotna stališča in pravilne kriterije za pravilno in nepristransko opravljanje to službe, od katere je v veliki meri odvisno razpoloženje na dogonih in pri živinorejih, zlasti pa je od nje odvisno pravilno izvajanje naše gospodarske politike v živinoreji.

Na sestanku predsednikov ocenjevalnih komisij bodo predsedniki teh komisij seznanjeni z vsemi predpisimi in izkušnjami v zvezi z ocenjevanjem živine.

Letošnja gradbena dejavnost

- * Obnavljanje in dograjevanje šolskih poslopij naj bi vsaj deloma omililo pomanjkanje šolskih prostorov.
- * Letos je na vrsti tudi čiščenje in regulacija Studenčnice.
- * Novi mostovi bodo zamenjali stare.
- * Kanalizacija v Ptiju in Vidmu.
- * Al. bodo letos asfaltirali Ljutomerško cesto?
- * Nova 7-tonška tehnica v Moškanjeh.
- * Dograditev zadružnega doma in veterinarske ambulante v Moškanjih.
- * V načrtu je tudi degraditev ptujskega vodovoda.

Letošnja gradbena dejavnost v ptujski občini je se dokaj živahnja. Zvezen velikih stanovanjskih blokov, ki rastejo pri železniški postaji, je v delu že mnogo drugih pomembnih objektov, precej grajenih pa je zaradi pomanjkanja denarja ostalo še pri načrtih.

Solstvo je pri nas še vedno velik problem. Ne muči nas samo pomanjkanje učiteljskega kadra, temveč tudi pomanjkanje šolskih prostorov. Zato so pridelki v ptujskih občinih zelo podcenjeni.

Na šoli na Bregu pa je že v teku nadzora poslojava za eno nadstropje. Dajje urejajo se šolo na Polensku, ki je tudi potrebna popravil. Dokončana so že ureditvena dela na šoli v Cirkovcih. V Šoli v Vidmu pa gradbeno podjetje »Drava« na žalost začila je z ureditvijo zunanjega kanalizacijskega, čeprav je to delo zelo potrebno. Ta dela bodo vsaj deloma izboljšale stanje solstva, vendar se moramo zavedati, da bo treba zgraditi na tem področju še mnogo.

V letosnjem letu nameravajo prijeti s čiščenjem in regulacijo Studenčnice, k grozi, da se bo sicer spremeni v pravo močvrstje in leglo komarjev. Po teh prepotrebnih delih pa bodo podrli še vse jezove na njej, predvsem pa: Koroščevem in Zoreččevem mlino. Ista dela pa nameravajo opraviti še na drugih potokih ptujske občine, in sicer zato, da bo pretok vode nemoten. To velja predvsem za potoke hudourniškega značaja, ki zelo radi polniljajo.

Tudi v Gorišnicu bodo gradili. Nameravajo dograditi in olješati zadružni dom, ki je njihovo kulturno središče. Dogradita pa nameravajo tudi veterinarsko ambulanto za botreke KZ Gorišnica.

Veliko vprašanje naših gradbenih delavcev pa je vsekakor vodovod. Ne toliko zaradi same izvedbe, kolikor zaradi finančnih sredstev, ki bi jih moral preskrbiti Okrajni ljudski odbor v Mariboru, ki pa se mu v tem pogledu nekamor ne mudri. Strokovnjaki so mnenja, da bi bila ta sredstva čimprej nujno potrebna, vendar vodna skupnost v Mariboru za zdaj še ne kaže dovolj razumevanja. Upamo, da se bodo razmere kmalu uredile in da bo

obvezno pa bo treba zmanjšati posevke ovsja in ječmena, ker dajejo premajhne hektarske donose.

Pri jesenski setvi bo, kot je planirano v družbenem planu, posejanih 1200 ha na območju ptujske občine z italijanskimi sortami.

Zato bo treba že sedaj podveti vse za zamenjavo semena in za setev intenzivnejših sort. Velika naloga pri tem čaka kmetijske zadruge, ki bodo takoj pričele s sklepjanjem pogodb, z nabavo semena, umetnih gnojil, zaščitnih sredstev in naprav za mehanizacijo.

Ce primerjamo vrednost po cenah z lanskim letom, opazimo letos lep napredok. V letu 1958 je bilo realiziranih 161,683.000 dinarjev za pridelek pšenice, v letosnjem pa 175,680.000. Skupno za vse žitarice pa je bilo 1958. leta realiziranih 336,117.000 dinarjev, letos pa 347,922.000, to se pravi,

da je letosnja realizacija plana narastla z 11,805.000 dinarjev.

Bruto dohodka na kmetovalce.

Indeks realizacije pa nam pokaže,

da je pridelek pšenice dvignil na 108,6 % in skupno za vse žitarice na 103,5 odst.

Zahtljeno je, da bi se pridelek še dvignil v predvsem pridelek italijanske sorte narastlo, bodo morale kmetijske zadruge takoj pri-

stopiti k naročanju potrebnih količin semena.

Vse žito, ki je predlagano za semene, komisija trikrat pregleda in odberne najboljše. Upoštevajo vse agrotehnične primesni, plevel, tudi sorte in odpornost proti bolesnim. Izkušnja govorijo, da so semena kmetijskih zadruž na mnogo lepša in čistejša kakor od zasebnikov in pridejo prej v postev.

Letos bo semena dovolj za zamenjavo, najbolj pa priporočajo vsem pridelovalcem italijansko sorto »švan pastore«, ki daje na našem območju najlepše hektarske donose.

Zato naj kmetje pridno segajo, da bo novi sorti, saj je dovolj praktično zagotovilo, da jim bo seme obrodilo dvakrat ali pri pozdrževalnem obdelovanju in upoštevanju vseh agrotehničnih na-

vodil celo trikrat več, kakor naša domače sorte.

Ob žetvi pšenice v Pesniški dolini na njivah KG Dornava

Naš KOMENTAR

Konec preteklega tedna so Američani nenačoma predložili na ženevski konferenci svoje predloge za rešitev nemškega in berlinskog vprašanja, s čemer so odgovorili na sovjetsko zahtevo, da ustanovijo združeni vsemenski odbor. Herter je namesto predlagal, da bi ženevski konferenci zunanjih ministrov zasedel takoj dolgo, dokler ne bi rešili vseh evropskih, t. j. nemških problemov. Sestajali bi se na ravni pomočnikov zunanjih ministrov.

S tem so obšli rusko težnjo, da bi Nemci sami reševali svoj problem in da bi preko združenega nemškega odbora moralni priznati politiki v Bonnu vzhodno državo. Bonn se je temu krepko uprl in ko so protekli teden pokazale zahodne šile celo nekaj rezumovanje za sovjetski predlog, so takoj poslali v Washington, London in Pariz dolgo spomenico, v kateri so obrazovali, da jim tako popuščanje ni preveč všeč. Potem so našli Američani novo rešitev, s katero so obšli sovjete in Bonn.

Sovjeti so na ta najnovejši predlog odgovorili z dvema tečkama:

○ Zahodni predlog kaže, da bi radi spremenili nemški problem v proceduralni, ne pa v to, kar je v vsebinski;

○ pozitivno je to, da se s stalnimi konferencami v Ženevi strinja tudi Bonn.

Nemški in s tem tudi berlinski problem bo ostal še vedno v demenj štirih večjih sil, obe Nemčiji pa bosta sedevala na konferencah samo kot posvetovalni deželi. Kakšen napredek bodo dosegli v naslednjih dneh. Je težko predvideti, ker smo že iz prejšnjih plenarnih sej navzdol.

Na pomoci so na tukajnjih kmetijskih gospodarstvih priskočili pripadniki Jugoslovanske ljudske armade, ki se zelo trudijo, da bi žetev pravocasno končali. Mnoga kmetijska posestva in zadružne se morajo tudi drugod zahvaliti vojakom, da bo delo pravocasno končano.

Tudi pri nas v ptujski občini je prišla ta pomoč v pravem času. Vojaška komanda v Ptiju je dala Občinskemu ljudskemu odboru v Ptiju in Ormožu na razpolago začeleno število vojakov, ki so za nekaj časa zamenjali puške s kosami in vojaške poligone z žitnimi polji. Vojaški so z delom, stanovanjem in hrano zelo zadovoljni, še bolj zadovoljni pa so na kmetijskih posestvih, kajti delo zelo hitro napreduje. Kakor pravijo, so vojaki zelo pridni in često potegnjejo v divji tempo dela tudi vse ostale. Delajo predvsem s kosami, kosičnicami ter vežjo žito v snope in ga spravljajo do mlatilnic. Vojaški so pripravljeni pomagati do konca, vendar že sedaj predvidevajo, da bodo s predstovilnim delom prispevali od 12 – 15 tisoč delovnih ur.

Pomagajo kmetijskim gospodarstvom in to predvsem v Pesniški dolini, na Ptujskem polju, v Ormožu in Jeruzalemu. Vojaki se prej pomagali pri pospravljanju sena in tudi njim se moramo zahvaliti, da je bil pridelki dovoljen, da bodo vodno pravocasno pospravljena in zanesljivo.

Vseckakor je ta pomoč hvaljedrena in umestna, vendar pravijo, da ni glavni poudarek samo na naših delih v problemih 1958. leta ter poročilo sveta za družbeni plan in finance o realizaciji družbenega plana in proračuna občine Ptuj za prvi pet mesecov 1959. leta. Za zdravstvene domove Ptuj, Kidričevo in Majšperk; o določitvi stopnji občinske dočlane za 1959; o kategorizaciji cest IV. reda; o dodelitvi zemljišč iz skladu SLP gospodarskim organizacijam in zasebnikom; o poročilih za najetje posojil gospodarskih organizacij. Potrdila sta tudi odredbo o določitvi najvišje prodajne cene za sveže goveje, teleće in svinjske meso ter mleko na drobno, sprejela sklep o osamosvojitvi žage LIP Ptuj ter sklep o pristnosti likvidaciji obrtne delavnice Radiocenter Ptuj. V okviru slučajnosti je bilo rešeno še nekaj upravnih vprašanj.

(Nadaljevanje na 3 strani)

Občinska zborna sta zopet zasedala

Včeraj, v četrtek, 23. julija t. l., sta zasedala občinski zbor in zbor prizvajalcev Občinskega ljudskega odbora Ptuj. Težišče skupnine in ločenosti se je bilo tokrat na socialno zdravstvenih in družinsko varstvenih vprašanjih. Rešenih je bilo tudi nekaj upravnopopravnih, finančnih, gospodarskih in personalnih predlogov pristojnih svetov in komisij.

Zborna sta najprej na skupni seji poslušala poročila sveta za zdravstvo, socialno varstvo in sveta za varstvo družine o njihovem delu v problemih 1958. leta ter poročilo sveta za družbeni plan in finance o realizaciji družbenega plana in proračuna občine Ptuj za prvi pet mesecov 1959. leta. Za zdravstvene domove Ptuj, Kidričevo in Majšperk, o določitvi stopnji občinske dočlane za 1959; o kategorizaciji cest IV. reda; o dodelitvi zemljišč iz skladu SLP gospodarskim organizacijam in zasebnikom; o poročilih za najetje posojil gospodarskih organizacij. Potrdila sta tudi odredbo o določitvi najvišje prodajne cene za sveže goveje, teleće in svinjske meso ter mleko na drobno, sprejela sklep o osamosvojitvi žage LIP Ptuj ter sklep o pristnosti likvidaciji obrtne delavnice Radiocenter Ptuj. V okviru slučajnosti je bilo rešeno še nekaj upravnih vprašanj.

Zrebanje jugoslovanske državne loterije v Ptaju

V soboto, 25. julija ob 9. uri zjutraj bo na živilskem trgu v Ptaju zrebanje 171. kola srečki JUGOSLOVANSKE LOTERIE.

Zrebanje bo zelo zanimivo in napeto, saj se bodo valji mogoče ustaviti ravno na številkah, ki so na vaši srečki. Ce je še nimate, si jo čimprej kupite in pride na zrebanje. Mogoče ste tokrat vi na vrsti za katero izmed premij.

XVI. MARIBORSKI TEDEN

OD 31. JULIJA DO 9. AVGUSTA 1959

Servisne delavnice, stanovanjske skupnosti, obrat družbene prehrane v obratovanju, gozdarska razstava, sodobno stanovanje, modna revija, vinška pokušnja, individualni razstavljavci, zabavni park – Na železnicah
25 odstotkov popusta

Nova vsebina: človek, družina, komuna

ZDRAVITE OBISK MARIBORSKEGA TEDNA Z OBISKOM POHORSKE VZPENJAČE

Ukrepi zveznega izvršnega sveta za ureditev tržišča

Zvezni izvršni svet je predkratkom sprejel določene ukrepe za boljšo ureditev tržišča. S temi ukrepi je določena cena za žito v letu 1960, ki bo ostala na sedanjih ravni, podaljšane pa bodo tudi sedanje zaščitne cene za govedo, svinje in drobnice.

Zvezni izvršni svet je dalje sprejel uredbo o novi ceni za električno energijo v gospodinjstvu. Tako se bo zvišala cena kakovitne ure od sedanjih 3 na 7 dinarjev, vendar pa bodo te cene veljale šele od 1. januarja 1960 dalje. Zaposlenim bo to povečanje krto z ustreznim povečanjem osebnih dohodkov iz delovnega razmerja.

Cilj povečanja teh cen je predvsem v tem, da bi elektrogospodarska podjetja prešla na ekonomsko osnovno svojega poslovanja, da bi se uvelio malo večje varčevanje z elektriko in povečala poraba drugih sredstev za ogrevanje (plin).

Izvršni svet je sprejel tozadovni ukrep že sedaj zato, da bi oporekel potrošnike na to da se ne bi usmerili na ogrevanje z električnimi aparatami. Istočasno se podpira, da cena plina ne bo povečana, hkrati pa bo poskrbljeno za boljšo ponudbo raznih plinskih aparativ za kuhanje in ogrevanje in domače proizvodnje kakor tudi iz uvoza.

Nova kamionska cesta od Tisovca do Loga

Svet za družbeni plan in finančne OLO-Maribor je na predlog Komisije za revizijo investicijskega programa odobril investicijski elaborat Gozdnega in lesnega gospodarstva »Dravinja« v Ptiju za gradnjo gozdne kamionske ceste Tisovec—Log. Investitor bo zgradil 4,6 km dolgo cesto z največjim vzponom 11 % ter s tem omogočil za 1047 prvič posek in izvoz lesa v vrednosti 12,211.000 dinarjev letno.

V gozdnem kompleksu Tisovec—Log, v katastrnih občinah Žetale in Črmošče ni primerne gozdne poti, ki bi omogočila racionalen in večji izvoz lesnih artiklov. Ko bo nova cesta dograjena, bodo opustili prevoz lesa z vozniški, s čemer bi se stroški občutno znižali. Po predračunu bi to znašalo 777 din pri prvem lesu.

Predračunska vrednost ceste Tisovec—Log znaša 22,518.000 dinarjev, gravitacijsko območje pa zajema 435,48 ha gozdov SLP in precej privatnih gozdov ter poljedelskih zemljišč.

Ko bo nova cesta dograjena, bodo glavni potrošniki lesa industrijska podjetja in to predvsem Lesindustrijski obrat Ptuj.

Nova kamionska cesta med Tisovcem in Logom bo kmalu zgrajena in bo vsekakor zelo dobro vplivala na razvoj gospodarstva v teh krajih.

V Slovenskih goricah poznejša žetev kot na Dravskem polju

Te dni je bila v pesniški dolini med Dornavo in Trnovsko vasjo

Juršinci — pogled z južne strani

žetev pšenice v največjem razmahu. Po rjivah stojijo lepo razvrešcene rastave snopja, ki se suši in čaka na mlatev. Bavarka in italijanka sta na njivah kmetijskih gospodarstev in zasebnikov predstavljeni, kjer ne bodo imeli krme za rejo. Nadalje so živinorejci tega predela glede ocenjevalne komisije pri dogonih mnenja, da bi morala biti poleg bavarka, drugod pa potem italijanka, ki ji bolj godi lahka dravskopoljska, kot pa težka slovenjegorska ilovnata zemlja. Na manj vlažnih njivah pa se je tudi dobro uveljavila, zlasti kjer so ji pravilno gnojili. Na nizko ležečih njivah zrasla pšenica letos ne bo dosti dala, zlasti v predelih Pesniške doline, kjer je Pesnica večkrat preplavila njive. Tako nastala škoda znaša več milijonov dinarjev.

Pripadniki JLA so jim pomagali pri žetvi

V Sp. Velovlaku in v Gaberniku so pomagali pripadniki JLA iz Ptuja, 17. in 18. julija t. l. pri žetvi pšenice na njivah Kmetijskega gospodarstva Dornava poleg delavcev tega posvetja. V Sp. Velovlaku so želi s snopoveznico in tem so vojaki pobirali snopje, v Gaberniku pa so skupno z delavci kosili poleg in poplavljeno pšenico. Delo je šlo vsem kar dobro od rok.

Prvi dogon živine v Juršincih

V Juršincih je bil v četrtek, 16. julija t. l., prvi zadružni dogon. Živinorejci iz okolice Juršinc so prinali 10 glav goveda, 35 let in 6 svinj. Podjetje »Pesnica« Ptuj je bilo na dogonu edini kupec in je odkupil vso za zakol rabno živino. Govedo je bilo po 138 din/kg, teleta pa po 80 do 117. svinje pa po 160–190 din za kilogram žive teže. Živino so prinali ljudje okrog 11. ure. Za prvič je bilo razmeroma precej živine. V zvezi z ocenjevalno komisijo je bilo precej nevolje, ker je dan prej ni domenila, kako bo z veterinarjem na dogonu, ali bo prišel iz Ptuja ali iz Vitomarca. Cakanje naprej je spravilo živinorejce v precejšnjo nevoljo. Med 6 urnim postopanjem so imeli dovolj časa za razpravo in poplavljeno škodo, ki jo je povzročila Pesnica, ki je uničila ves pridelek otave. Ta izpad krme bodo

kmetovalci močno občutili in so mnenja, da bi morsala kmetijska gospodarstva, ki se suši in čaka na mlatev. Bavarka in italijanka sta na njivah kmetijskih gospodarstev in zasebnikov predstavljeni, kjer ne bodo imeli krme za rejo. Nadalje so živinorejci tega predela glede ocenjevalne komisije pri dogonih mnenja, da bi morala biti poleg bavarka, drugod pa potem italijanka, ki ji bolj godi lahka dravskopoljska, kot pa težka slovenjegorska ilovnata zemlja. Na manj vlažnih njivah pa se je tudi dobro uveljavila, zlasti kjer so ji pravilno gnojili. Na nizko ležečih njivah zrasla pšenica letos ne bo dosti dala, zlasti v predelih Pesniške doline, kjer je Pesnica večkrat preplavila njive. Tako nastala škoda znaša več milijonov dinarjev.

Zadružni dogoni se bodo obnisi tudi v Juršincih, zlasti če bo ocenjevalna komisija pravocasno na mestu in če bodo prihajali poleg kupcev za klavno živino tudi kupci za živino za rejo, sicer bi se tudi tukaj utegnilo dogajati, da bi ljudje sicer zdrava in lepa teleta onesposabljali za rejo, kot se to že dogaja.

Od kod dobiti primanjkljaj živinske krme?

Ker je sedaj voda po travnikih Pesniške doline večji del usahnila, kosijo ljudje po svojih travnikih, poplavljeno travo, to sušijo in odvajajo domov za steljo ali pa se sežigajo na travnikih ter trošijo pepel. Na Juršinskem območju Pesnice je nad 1000 ha travnikov in pašnikov, na desterniškem pa okrog 800 ka, ki so bili letos večkrat poplavljeni. Ljudje ne govorijo o tej škodi edino zaradi upoštevanja izpada narodnega dogodka in zmanjšanja davčnih obveznosti, pač pa zaradi tega, da bi občinski ljudski odbor skupno s kmetijskimi zadružnimi pomagal živinorejcem tega območja pri nabavi živinske krme iz drugih krajev, da bi lahko vzdruževali sedanje stanje živine, in da bi vplivali na to, da bi kmetijska gospodarstva v Sloveniji, ki se bavijo z reje telet, odkupila predvsem v pesniškem poplavljenu območju za reje primerna teleta. V kolikor bo zaradi metiljavosti in slabne krme tudi klavna živina cislabeja, jo bo težko prodati na dogonih, če ne bo izpad krme nadomeščen s krmili, ki jih bo mogoče nabaviti v krajih, ki niso bili prizadeti in poplavljeni.

V kolikor bo zrasla po tej košnji nova trava, jo bodo morali hitro pospraviti zaradi ponovnih po-

plav, da bi tako rešili, kar se resiti da.

Več kmetovalcev je prisiljeno krmiti živino s smrdljivo in blato preplavljeno krmo in že kupujejo zdravila proti metiljavosti, ker se bojijo, da bo teh zdravil pozneje zmanjkal.

Deklice prevladujejo pri rojstvih

Na matičnem območju Juršinc je bilo med 20 rojenimi otroci v letošnjem prvem polletju 11 dečki in le 9 dečk. Večina novorojenčkov je zagledala luč sveta v ptujski bolnišnici. V njo se vedno bolj zatekajo tudi porodnice iz Slovenskih goric.

Prvi zadružni dogon živine v Vitomarcih

V četrtek, 17. t. m., je bil prvi dogon živine tudi v Vitomarcih. Na prodaj so bili 1 svinja, 5 let, 1 telica in 1 bik. Kot kupec klavne živine je nastopilo trgovsko podjetje »Roga« iz Maribora, ki odkupuje živino na tem območju potom KZ Vitomarci.

Ponudba živine na dogonu bi lahko bila znatno boljša in ljudje bi lahko prgnali živino že dopolne, ne pa šele po 12. uri. Tudi na ta dogon ni bilo nikogar, ki bi kupil živino za rejo, sato pa gnil živinorejci tako živino nazaj domov.

KZ Vitomarci kupila merjascu holandske pasme

Prvega merjasca holandske pasme je te dni kupila KZ Vitomarci in ga dala v rejo k reču plemennjakov Papstu v Vitomarcih. Plemensteka prašiča je dobavil zaradi iz prve kočilice dobavljenih merjascov iz Holandske Veterinarske zavod Slovenije čez ZPPZ Ptuj.

V Hvaletincih bo pitališče telet

V Hvaletincih namenava imeti KG Ptujsko polje pitališče telet, ki jih bo dobavljala KZ Vitomarci s svojega območja. V teku so to zadevne priprave, da bi začeli z reje čimprej in da bi na zadružnih dogonih začeli čimprej odkup za reje primernih telet.

Kmalu bodo pričeli z graditvijo zadružne zgradbe

V Derbetincih ob cesti v Vitomarci bo gradila KZ Vitomarci upravno poslopje, ki bo imelo prostore za zadružno skladišče, garažo, osemenjevalno postajo, pisarno za KZ in veterinarjevo stanovanje. Stavbišče je že določeno in pripravljenega je nekaj lesa. Zgradba bo veljala nekaj nad 6 milijonov dinarjev. Nekaj sredstev bo prispevala zadružna, nekaj vrednosti bo znašala pomoč za-

Štirideset let od ustanovitve KPJ Spominski dnevi KPJ

24. julija do 2. avgusta 1922 — v Ljubljani delna tiskarska stavka.

Poleti 1938 — priredi Slovenski klub narodnoobrambna tabora naprednih Studentov v Št. Danielu nad Prevaljami in v Adrijancih na Gorščekem v Prekmurju.

Poleti 1938 — priredi društvo Dom visokošolskih v Zg. Kapljan na Kojsku svoj drugi delovni v narodnoobrambni tabor.

Julija 1939 — organizacija KPS proslavo 50-letnico prve stavke rudacjev v Tečovljah, Zagorju in Hrastniku.

Poleti 1939 — priredi društvo Dom visokošolski tabor na Rodnem vrhu v Halozah in hkrati sodeluje na taboru v Mariboru, ki ga je priredilo Društvo brezposelnih profesorjev in kandidatov.

Poleti 1940 — nad Zalogom pokrajinška konferenca SKOJ; CK KPS zastopa Tone Tomšič.

Poleti 1940 — ustanovljeno polegatno Društvo prijateljev SZ; organizirana mogočna podprtina akcije za paket s SZ o medsebojni pomoci in za prijateljstvo s SZ; v Ljubljani konferenca delegatov iz vse Slovenije (vodi dr. Aleš Bobler).

Poleti 1940 — prične izhajati »Solidarnost«, ki obvešča javnost o bolemu teroru, življenju konfirmancov, o španskih boreci v koncentracijskih tabociščih Francije, o nabiranju in podprtini akciji za pregnanje.

Poleti 1940 — zadnji tabor društva Doma visokošolskih v Lipovcih v Prekmurju.

Julija 1940 — pošlje okrog 1600 Jesenčanov bansk upravni peticijo za španske dobrovoljce.

27. julija 1940 — razpusti oblast delavsko kulturno društvo »Enskoste na Jesenčah, »Vzajemnost« v Lescah, podružnico SMRJ, »Društvo kmečkih fantov in deklev v Bohinju — zaradi protesta proti taboršču v Bileči.

28. julija 1940 — praznujejo delavci vseslovenski delavski dan.

28. julija 1941 — drugo zasedanje Vrhovnega plenuma OF.

30. julija 1941 — pri Krškem ustrelje prvi 10 talcev (med njimi Ivenko Vranjekovo).

30. julija 1938 — izide prva številka »Tabora«, stednica za javna vprašanja, legalnega glasila KPS.

Peronospora napada slovenjegorske vinograde

Namesto dosedanega veterinarja Merca Alreda, ki je sedaj v službi v Ptiju, je prišel v Vitomarci nov, mlad veterinar, Tušek Dušan iz Maribora. Vitomarci so njegovo prvo službeno mesto in je imel že prve dni na svojem velikem živinozdravniškem območju precej dela. Predhodnik mu je s svojim marljivim delom in pravilnim odnosom do živinozdravstvene službe v zvezi z neposredno prodajo svojih izdelkov potrošnikom in smatrajo, da bo ta olajšava omogočila zlasti prodajo najboljših vin.

Vinogradniki pozdravljajo nove olajšave v zvezi z neposredno prodajo svojih izdelkov potrošnikom in smatrajo, da bo ta olajšava omogočila zlasti prodajo najboljših vin.

Prehranje strnišča v Pesniški dolini, kjer se primanjkujejo traktori

družnikov z delom in materialom, rešeno eno najbolj perečih vprav nekaj pa bo prispevala OZZ sanjan KZ o ustvaritvi zadružnega iz svojih sredstev. S tem bo poslovnega centra,

potrča, Janka Šegula in druge na-

sprotnike fašizma, da bi lahko vladla svobodno paktirala s fašističnimi silami. Pravi ljudski voditelji, člani Komunistične partije, so postali za tedanje oblasti nevarni, zato so jih internirali. Ptujski interniranci so se vrnili po padcu Cvetkovičeve vlade, dne 3. aprila 1941, tik pred vojno v Ljubljano, ki se je bližala Jugoslaviji.

Lackova četa

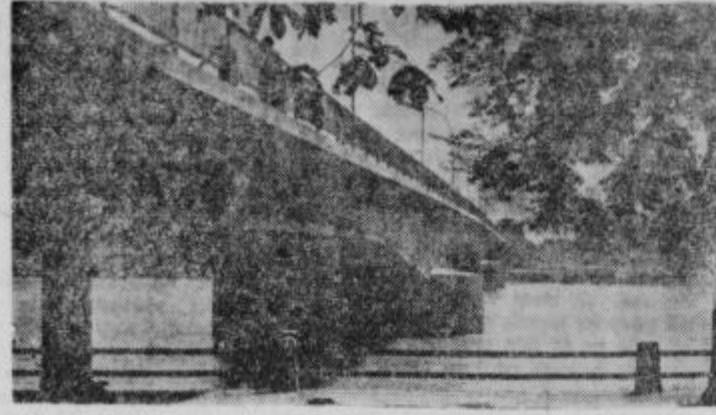
Spomladi 1942 je Lacko pripravil postojanke za oboroženo partizansko skupino po Slovenskih goricah. Skupino z Osojnikom, Krambergerjem in delavcem Po-krajinskem komiteja KP za Stajersko so izvajali priprave za aktivni nastop prvega partizanov v ptujskem okolišu že leta 1941.

Lacko je še naprej postal politični aktivist skupaj s Krambergerjem. Večkrat ponosi se, da je kradoval domači hiši, kjer je domačim vlival pogum. Aprila 1942 je potovel v Drbetince k Pravdiču, od tam pa v Rankovec in Knezu skupaj s Krambergerjem. Tam okoli sta opravila vrsto sestankov, na katerih so pripravili novi člani v vrste OF. Tako je Lacko vodil priprave za odhod prvega borcev na Pohorje. Ob tej akciji so Lacka prijeli v gozd za Lovrenčičevihihi v Novi vasi. Na Pohorje sta odšla le Franc Peršon in Žnidarič Rudi. Lacka, Lovrenčič in Murna so gestovci odpeljani v Ptuj. Pred ptujskim zapori jim je Lacko pobegnil. Odsej je moral paziti, da ga Nemci ne dobijo. Delal je v illegali. Zadrževal se ni več v domači hiši, ampak pri zavednih Sloven-

cih po Slovenskih goricah. Priprjal je sestanke, kjer je go

Kaj menijo naši ljudje o novem mostu

Novi ptujski most je prinesel Ptujčanom in okoličanim nekaj novega, svežega in prijetnega. Postal je simbol razvoja in napredka, kar je našemu staremu Ptiju nadvse potreben. Vsakdo želi rad pride na novi most, se po njemu spreha in opazuje automobile, ki drvijo po moderni cesti mimo Ptuja proti Mariboru, ali pa proti Zagrebu. Marsikdo se tudi vpraša, kdaj se bodo češče ustavljali v Ptiju, saj je naše staro mesto znana zgodovinska postojanka. Tudi to bo prilo, toda že prej moramo zgraditi marsikaj novega, potrebnega in zanimivega. Most je že tu ostalo pa še pride.

In kaj misijo o novem mostu naši ljudje?

Kmetovalec P. A. iz Podlehniku pride zelo redko v mesto, zato vedno opazi kaj novega. Ko so gradili most, je z velikim nezupanjem gledal na gradnjo. Zelo pa je bil presenečen, ko je po dolgem času zopet prišel v mesto in našel novi most dograjen, stregal pa nikjer več. Pravi, da mu zelo ugasja, ker ima samo dva opernika. Pohvalil je še graditelje mostu, nato pa krenil čez most po opravkih.

Gospodinja K. M. iz Draženc je

povedala, da je to »prima most«. Vsed ji je zato, ker je zelo sirok in ker zato na njemu ni zatiski. Tudi Ptuj je zato lepši in bolj mladostni. Dobro pa bi bilo, je še rekla, da bi Ptuj dobil še kaj novih in lepih stavb, ali pa kakšen nebtičnik.

S Mariji, dijakinji iz Brega, je novi most zelo všeč. Je fajna, je rekla, najbolj pa ji ugaja moderna neonska razsvetljalka, ki se zdi mladim ljudem romantična in je zato postal novi most po njenem mnenju središče sestankov mladih ptujskih zaljubljencev. Komur je pod svetilkami presvetlo, lahko zavije v temnejši park zraven mostu. Všeč je tudi elegantna oblika mostnega loka, še bolj zadovoljna pa je z lego mostu in z lepim razgledom na mesto. Kadar vsem mladim ljudem, tako je tudi njej vse všeč, želi si le, da bi Ptuj čim bolj olepljal, zgradil hotel in še en kino, da se ob pustih popoldnevin ne bi takol dočasila.

To so bežne misli samo treh, ki jim je novi most pri srcu, vendar so tudi ostali istega mnenja. Vsi sanjan upravičeno ponosni in vsi si želijo, da bi se naš star Ptuj še naprej razviljal v sodobno in moderno mesto.

Seja

Prostovoljno gasilsko društvo Sela bo proslavilo v nedeljo, 26. julija t. l., v Selah pred gasilskim domom 10-letnico obstoja gasilskega društva z razvijenim praporom.

V nedeljo popoldne ob 14.30 bo nastop gasilske mladine, zatem pa slavnostni govor za 40-letnico KPJ in 10-letnico obstoja društva ter razvijenje praprora.

Gerečja vas

Odbor PGD Gerečja vas je preveseljalo in organiziralo za graditev kulturnega doma v Gerečji vasi. Tam zgrajen dom ne bo samo gasilski dom, ampak dom, v katerem bodo sestanki, seje, zborovanja, predavanja, kino predstave in podobno,

kar to omogoča Dravskega polja močno pogreša. Že letos spomladi so začeli z graditvijo doma in so ob sredstvih društva, ob pomoči vaščanov z materialom, vpregali in delom spravili novo zgradbo pod strehe. Zdaj bi radi spravili novogradnjo pod streho in jo nato še dogradili do uporabnosti, pa ne morejo ob lastnih sredstvih dalje. Za pomoč so se obrnili na Okrajno in občinsko gasilsko zvezdo Maribor in Ptuj ter na Občinski ljudski odbor Ptuj, da bi jim pomagali s sredstvi. Tako bi dobila Gerečja vas dvorano, ki bo sprejela vse vaščane ob raznih prilikah in bo tudi v bodoče lahko v Gerečji vasi več poučnih predavanj in drugih prireditvev, ki bodo služile prosveti in razvedrili kmečkega prebivalstva.

Kako je, če prodajalka slabovo vidi ...

V današnjih dneh so ljudje, ki jim redni dohodki povsem ne zadostujejo. Vsak tam ima potrebne nahrte in želje, ki jim skuša ustrezati. Zato pa poskuša najti mimo rednih dohodkov še izredne. Vsak na svoj način seveda, nekateri s trdim nadurnim ali kakšnim drugim poštenim delom, nekateri pa poskušajo priti do denarja na lažji način — in to zopet vsek po svoje.

Tudi neka prodajalka v znani ptujski trgovini spada med slednje. Če kupiš pri njej kakšno drobnarijo za 50 dinarjev in jo plačas s 50-dinarskim kovancom, ti vrne namesto 20 dinarskega kovanca nekoliko manjšega za 10 dinarjev. Če jí nato rečeš, da se je zmotila, se ti bo na dolgo opravičevala, češ, da »slabo vidiš. Tudi meni se je tako zgodilo. Rekel sem si, nič hudega, vsak človek se lahko zmoti, toda ko sem se čez par minut vrnil po pozabljenem dežnik, se je ta prodajalka na široko opravičevala nekemu kupcu in skrbijo za vzdrževanje in red na pokopališču.

Naloga krajevnih odborov je tudi vzdrževanje pokopališč, ki jih je v občini 26. Krajevni odbori obsegajo v naši občini pretežno obdanje občine 84 krajevnih odborov. To so namreč območja, ki že od nekdaj tvorijo manjše komunalne skupnosti in v katerih lahko krajevni odbori obvladajo vse probleme s področja svoje pristojnosti. Proses združevanja krajevnih odborov pa v naši občini še ni zaključen. Krajevne odbore bo treba združevati tam, kjer se bo pokazalo, da bi skupno reševanje problemov na večjem območju bilo smotrnejše in porabiti sredstva, s katerimi razpolagajo, koristnejša.

Navezava z občani je poleg krajevnih odborov omogočena tudi z dobro mrežo krajevnih uradov, ki jih je v občini 22.

Izven pristojnosti, ki so krajevnim odborom določene s statutom, niso krajevni odbori dobrej opravljali nobenih nalog. Naloge, za katere so krajevni odbori pristojni po statutu, pa so ti

več ali manj uspešno opravljali.

Krajevni odbori morajo skrbeti za občinske ceste na svojem območju. Iz leta v leto posvečajo več skrb popravil in vzdrževanja teh cest, kar jim je omogočeno predvsem s sredstvi, ki jih zadnja tri leta dobivajo iz občinske cestnega skladu.

V zvezi z urejevanjem statusa vaških skupnosti na območju naše občine, ki merijo skupno nekaj čez tisoč ha manjših površin, so bile določene površine dodeljene v neposredno upravo krajevnih odborov, na zemljiščih bivše skupnosti Hajdoše pa je urejen skupni pašnik. Ostale površine vaških skupnosti bodo dodeljene kmetijskim gospodarstvom.

Naloga krajevnih odborov je tudi vzdrževanje pokopališč, ki jih je v občini 26. Krajevni odbori so po novem pokopališkem redu pristojni, da pobirejo grobino in skrbijo za vzdrževanje in red na pokopališču.

Občinski ljudski odbor v Ptiju je sklical že nekaj posvetovanj z vodilnimi funkcionarji krajevnih odborov in na ta način omogočil pravilno delovanje, smotreno trošenje sredstev in ostrejšo kontrolo nad njihovo porabo.

Mreža krajevnih ljudskih odborov je v naši občini trenutno zaostrena. Območja krajevnih uradov

so določena tako, da občani brez večje zamude lahko hitro uredijo svoje drobne zadeve pri krajevnih uradih in jim ni treba hoditi v oddaljene večje centre.

Ptujska mladina se dolgočasi ...

Menda se počitniških in dopustniških mesecov mladina zares najbolj veseli. Za kratek čas je končno storila in učila eli napornova dela, vsemu temu pa sledi čas zabave in oddih. Nekateri gredo za nekaj časa na morje ali v planine, v kolonijo ali na taborjenje, k sorodnikom ali dobrim znancem, nekateri pa odrinajo na potovanje po domovini, ali pa celo v inozemstvo.

Vendar je vedno tako, da se je slej ko prej treba vrniti domov. Kdor pa iz kakršnihkoli razlogov ne more odpotovati, je že vnaprej vezan na rodno mesto. Tako si mladina, ker počitnic še ni končne, išče zabave doma.

Tudi v Ptiju je tako. Večina ptujske mladine je doma, kajti čas izletov, taborjenj in kolonij je skoraj odmerjen. Zato si mladji ljudje iščejo zabave v Ptiju, kjer pa je navadno ne najdejo in zato pravijo, da je Ptuj dolgočasno in pusto mesto. To je vsekakor upravičeno. Spomnimo se vseh tistih starih mest, ki so zaradi pestrih prireditv tako zelo privlačna.

In kaj naj delajo mladi. Ptujčani ob deževnih dnevih, ko se ne morejo kopati v prenapolnjenem krovu uporabnem kopalnišču? Skoraj ničesar. Nikjer ni nobene prireme prireditve, kot so drugod v navadi. Sicer je ples vsako soboto in nedeljo na gradu, vendar pa širšemu krogu mladine ni prisoten. Tudi en sam kino ne zavoljijo vseh želi mladih ljudi, zato bi bila potreba še ena kino dvorana.

Nekoč je mladinske prireditve organizirala mladinska organizacija. V zadnjem času pa je to delovanje povsem zamrlo. Vsekakor so težave pri organizaciji, toda dobro vodstvo vedno najde praverno rešitev. Često se najdejo izgovori, češ, mladino je na počitnicah v drugih krajih in se zato ne spača. Vendar temu ni tako. Ogromno mladino je doma in ta se dolgočasi, dolgočasno pa se tudi tisti, ki so prišli v Ptuj na počitnice. Njihovi spomini na Ptuj vsekakor ne bodo preveč ročati.

Mladinska organizacija mora delati tudi med počitnicami, delati mora za tiste mlade ljudi, ki ne morejo na počitnice kam drugam.

Na vitomarških travnikih se je vsak dan kadilo

Z območja KZ Vitomarci je bilo 39 kmetovalcev prizadetih po podvodnih Pesnic. Ko je usahlila Pesnica, so travo pokosili in jo po osušitvi večinoma zazgali, ker je bila preveč blatna celo za stajo. Ogromno mladino je doma in ta se dolgočasi, dolgočasno pa se tudi tisti, ki so prišli v Ptuj na počitnice. Njihovi spomini na Ptuj vsekakor ne bodo preveč ročati.

Na območju KZ Vitomarci je bilo 13 ali 14 poplav, ki so se vrstile druga za drugo. Cesta med Trnovsko vasjo in Vitomarci je bila dolgo časa pod vodo. Ob cesti se voda pretakala v potok Crnec. Najbolj je poplava prizadela Hyaletince in Gerlinice, kjer je bilo videti, kot da je tod neusluživo jezero. Pri Ločiču je Pesnica pretrgala obrežje strugo in raznesla blato daleč po travnikih, kjer sploh ne bo mogoče kosi travne.

NA ALIASKI STISKA ZA ŽENSKE

V mestu Nome na Aljaski so sprejeli zakon, ki določa, da se mora vsaka ženska, ki pride v mesto, poročiti najkasneje v dveh tednih. Če tega ne storí, jo izvezijo iz mesta.

Povoden (1753–1841) kot važen zgodovinski vir za ptujsko preteklost. Njegovo delo pa vsebuje tudi mnogo narodopisnih običajev iz ptujske okolice. Poslušajmo, kaj nam pripoveduje Povoden o prebivalstvu ptujske okolice:

Citlinska hrani na svojih knjižih policah nekaj znanih del v nemščini, med njimi pomembno narodopisno knjigo »Die Sitten der Völker« v 4 delih, napisal jo je dr. Buschon. Z navadami, običaji, značilnostmi tujih narodov v Evropi, Afriki, Aziji, Avstraliji in Ameriki pa nas je seznanil znameniti potopisec dr. Hugo Bernatzik, ki se je predstavil z delom »Die grosse Völkerkunde« v treh zvezkih. Omenimo naj med drugimi še Spamerjevo delo »Die deutsche Volkskunde« in Bossettovo delo »Ljudska umetnost v Evropi«. Slednje delo nam prikazuje okrog 1900 predmetov ljudske umetnosti iz Evrope. Našo pozornost pritegnejo živobarvni ornamenti raznih evropskih narodnosti, daje značilnosti posameznih keramik, pletenin, leseni in stekleni izdelkov ter še marsikaj drugoge.

NARODOPISNO BLAGO V POVODNOVI ČITANKI

Omenili smo že Meščansko čitanko ptujskega kronista Simona Dolanci, deloma s tistimi klobukom iz klobučevine. Med pokrivali je opaziti pri ženskah počas iz belega platna z dolgimi čipkami, ki sega do očes, dalje belo srajco z množimi zgibi.

Sp. Poljanci nosijo široke, platenne hlače (Gattien) do gležnjev, njihova srajca visi prosti okrog kolov, njihov klobuk, njihovi skornji in tako imenovana »čohas« slično onim pri sosednjih Hrvatih. Dolanci imajo sicer tudi široke, platenne hlače, toda te segajo sa-

Prvo „gaučanje“ v Ptaju

V petek, 10. julija 1959 je bil v Ptaju prvi »gaučenje« (tiskarski krst). Tiskarski vajenci Stefan Jurančič, Franc Riznar in Janez Rošnar so postali kvalificirani tiskarji in stavci.

Ta »mokri« obred se bo v ptujski tiskarni v bodoče večkrat ponavljal, saj so v tem kolektivu še 3 vajenci, ki jih tudi čaka slovensost, ki si jo vsi želijo poleti glede na obilico vode, s katero polivajo slavljence in jih tudi temeljito okopajo, zlasti tiste, ki se najbolj branijo mokri las in hlač. — Na sliki: Posnetek ob prvem »gaučenju« v Ptaju

Občinska zborna sta zopet zasedala

(Nadaljevanje s 1. strani)

VSE ZA RAZVOJ PREVENTIVNE SLUŽBE

Zdravstvena služba v ptujski občini se uspešno ureja po družbenem planu glede na spremembe v strukturi prebivalstva, počasno število zdravstvenih zavarovancev, ukinitve zasebnih zdravniških prakse, na skromno stanje preventivne zdravstvene službe ter glede na nezdostno število stanovanj.

Nekoč je mladinske prireditve organizirala mladinska organizacija. V zadnjem času pa je to delovanje povsem zamrlo. Vsekakor so težave pri organizaciji, toda dobro vodstvo vedno najde praverno rešitev. Često se najdejo izgovori, češ, mladino je na počitnicah v drugih krajih in se zato ne spača. Vendar temu ni tako. Ogromno mladino je doma in ta se dolgočasi, dolgočasno pa se tudi tisti, ki so prišli v Ptuj na počitnice. Njihovi spomini na Ptuj vsekakor ne bodo preveč ročati.

Upalni odbori zdravstvenih zavodov v občini so tekmoča in se dolgočasi, dolgočasno pa se tudi tisti, ki so prišli v Ptuj na počitnice. Njihovi spomini na Ptuj vsekakor ne bodo preveč ročati.

Varovanje zavarovancev pred obolenjem je postal prvi zdravstveni obvezni del v občini Ptuj, zlasti zdravstvenih domov in postaj. Prvotna dvema zdravstvenima zavodoma v Ptaju in Kidričevem sta tekom časa pridobljena zdravstvena zavodna postaja. Izvajanje zdravstvenega zavodnega postaj je bilo v bodoče rešitev, da problem stanovanjskih prostorov na podreduje zaposlenega zdravstvenega kadra, ki ga je težko privabiti v občino in poslati na zdravstveno zavodovanje v kraje, kjer ni za nje stanovanj. Izvajanje zdravstvenega zavodnega postaj Majšperk v Cirkulane s svojimi območji.

Upalni odbori zdravstvenih zavodov v občini so tekmoča in se dolgočasi, dolgočasno pa se tudi tisti, ki so prišli v Ptuj na počitnice. Njihovi spomini na Ptuj vsekakor ne bodo preveč ročati.

Na območju KZ Vitomarci je bilo 39 kmetovalcev prizadetih po podvodnih Pesnic. Ko je usahlila Pesnica, so travo pokosili in jo po osušitvi večinoma zazgali, ker je bila preveč blatna celo za stajo. Na tem delovnem področju bodo že v veliko pomembne babice, le žal da tudi teh ni posod. Sedem babiških okolišev še nasedenih in to Desternik, Ptuj, Gorišnica, Cirkulane, Zavrh, Leskovec, Grajence in Dornava. Posvetovalnice za otroke v Ptaju, Juršinci, Desterniku, Leskovcu, Zetalah, Vidmu, Grajeni, Selah, Podlehniku, Tržcu, Polenšaku, Dornavi, Vitomarci, Trnovski vasi in Markovčih že uspešno mesečno in tedensko ali večkrat na tem delovnem področju na teden opravljajo svojo nalogo. Enako otroški dispanzer Ptuj. Zmanjšanje umrljivosti dojenč

Za vsakogar neka j ţanjuvego

Pot do vremenske napovedi

Ko poslušamo v radijskem sprejemniku ali beremo v časopisu poročilo in napoved o vremenu, niti ne pomislimo, koliko truda je zahtevalo takšno poročilo. Nekateri si sploh domišljajo, da je vremenska napoved neke vrste ugibanje, ki nima nobene tečne osnove.

V davnini, ko je bil človek še tesnejše navezan na prirodu, ga je ta sama vzpodbujala k opazovanju vremena. Tako si je pridobil osnovna doganja, ki so mu več ali manj trdno napovedovala slabo ali lepo vreme.

Kako močno se je prvotni človek čutil odvisnega od vremena,

je razvidno iz tega, da ga je celo oboževal. Tako pri vseh narodih na tej prvotni stopnji kulture najdemo posebljene vremenske pojave v obliki njihovih poglavnih bogov, od katerih volje je bilo odvisno vreme in tudi slabša ali plodovitejša letina. Torej, prva

opazovanja vremena izhajajo iz skrbi za vsakdanje življenje. Iz teh opazovanj pa so nastali tudi prvi zarodki vremenske napovedi. Prvo obdobje vremenskega znanja je bilo v tako imenovanih vremenskih pravilih, ki so se po mnogih generacijah ohranili, se prav do danes med kmeti, rovci, planinci, mornarji in sploh med ljudimi, ki imajo ožji stik s prirodno. Razvoj tehnike in dvig kulturne sta zahtevala novo, točnejšo sliko o vremenskem dogajanju; iz te zahteve pa se je počagoma porajala meteorološka znanost.

Čas sistematičnega in fizikalnega raziskovanja vremenskih pojavov pa sovpada z iznajdbami prvih meteoroloških instrumentov.

Eno izmed prvih odkritij, ki ga

da novi način raziskovanja vremena, je ugotovitev, da obstajajo predeli nizkega in visokega

Obisk v Italiji

Na zagrebškem italijanskem konzulatu je čakala dolga vrsta ljudi na vize. Midva z bratom pa sva imela v rokah telegram: Mama umrla, pogreb petek. Poslali so nama ga sestrini otroci iz Italije. Če sva hotela priti o pravem času, je bilo treba zavrhati rokave. Najprej pri uslužbencu v predobi: »Funerale, funerale!« (funerale pomeni pogreb). »Si? Funerale? Alora, imate prednost.« in je šlo po stopnicah gor in po stopnicah dol. Treba se je bilo jačiti pri uslužbenku v prvem nadstropju. Sla náma je na roko. Potem v spremstvu uslužbenke iz predobe naravnosti in okencu. Tri deset ljudi, ki so čakali, je moralo potpreti, da se je vse napisalo, udarilo žige, nalepiло kolke, plačalo in preskrbelo šefov podpis. V pol ure je bilo opravljeno. Nato brž v banko. Tam sva menjala dovoljenih 12.000 din v lire. Dobila sva 12.500 lir. Razen tega sva smela vzet s seboj še 3000 din v stotakih. Nisva imela časa, da bi se okreplila. Ujela sva avtobus Zagreb-Reka. Prijeta vožnja po asfaltirani cesti do morja. Nekje na sredini poti smo videli ob cesti na novo zgrajeni motel. (Motel naj bi bil nekak hotel za motorizirane potnike). Na Reki skromno okreplilo, nato avtobus Reka-Trst. Na meji ni bilo sitnosti. Zvezcer sva bila v Trstu. Tu sva imela dve urici časa, in tu sva se prvič seznanila s cenami v restavraciji. Za mojo skromno včerjico je značil račun 970 lir. Če vzamemo dinar za lira al pari, bi bilo to 970 din. V Jugoslaviji bi bilo za ta denar štiri ali pet včerjic. Saj pa tudi ni čudno! Na računskem listku je že tiskana beseda »cupertor«, kar pomeni »potrivanje«, in stane 120 lir. Razen tega so zaračunalni še 10% napitnine. Ko pa sva vstala in šla, nana natakar ni vočil niti lahko noč, ker nisva pustila ha mizi vsaj vsak še 50 lir.

Nočni brzovlak, direttissimo Trst-Milano. Poiskala sva prazen kupe. Bila sva trudna in noge so naju pekle. Čez čas se sezuveva, ugasneva luč in leževa, z nogami obrnjeni proti vratom. Med vožnjo so se enaenkrat odprla vrata in kaka signorina ali signor je hotela noter. Ko pa je zagledala bose noge, jo je kar nazaj vrglo: »O mamma mia, che impertinenza!« (o mama moja, kakšna neuspodobnost). Tako sva kot nespolonska balkanca prav prijetno drema in prispeala zjutraj v Milano.

Milano, najživahnejše, najbogatejše trgovsko mesto Italije, po velikosti drugo za Rimom. Reke avtomobilov, to je obrabilena fraza, kaj reke! — v mestu skoraj ni prostorčka, kjer ne bi parkirali avtomobili. Ko sva zagledala kolesarja, edinega tu dan, sva kar obstala: »Glej, glej, kolesar...« Nisva imela časa, da bi si ogledala milansko stolnico in druge take reči, vstopila sva v avtobus za Lodi, mesto, 30 km oddaljeno od Milana, nekoliko manjše od Maribora. Tudi na tej cesti vozijo avtomobili skoraj v neprekiniti vrsti. Imela sva vtis, da so dosegli Italijani v tem oziru višek, ki se ne da več preseči.

Sestro smo pokopali popoldne. Drugi dan po pogrebu smo srodniki obiskali njen grob, ji nesli rože in opravili, kar je bilo treba, pri pokopaliski upravi. Na lodijskem pokopalisu je še kar

dobro oskrbovan prostor, kjer je pokopenih nekaj nemških vojakov, en Jugoslov in en Žid. Na nagrobnem kamnu tega Jugoslovana piše: Radenkovic Gradimir — M. 25. 7. 1945, na Židovem nagrobniku pa: Romano Samuelle — 25. 7. 1945. Letnica smrti ne bo pravilna, moralna bi se najbrž glasiti: 1944. Pokopaliski uslužbenec náma je povedal, kako sta umrli. Izposodila sta si na ulici prislonjeno kolo. Lastnica kolesa ju je prijavila nemškemu komandantu in ta ju je dal kar tam na ulici ustreliti.

Nekaj dni sva ostala z bratom v Lodiju in obiskala tudi Milano. Povzpela sva se na streho milanskega Duoma, kjer imajo bife z vsemi sanitarijami. Pri mizicah so sedeli mladi pari, se smeiali in zabavali. Svetoslo najlepše milanske cerkev torej ni ovira, če se dajo zaslužiti lire. Brat, ki je precej mlajši od mene, je večkrat kritično ogledoval ženski svet in rekel: »Da, da, eleganca že, oblike in lispi tudi, a v lepoti Slovenske ne zaostajajo za Italijankami.« Se več: v deželi Rafaelovih Madon sva videla več povprečnih in prezbider ostarelih žensk, kot pri nas.

Radovedna sva bila, kako je v Italiji s cenami. Cene v gostinstvu so, kakor sem že omenil, neprimerno višje od naših, pa čeprav so tudi plače višje. Žensko blago, svila, najlon, vse to je menda res cenejše kot pri nas, vendar ni trpežno. Prav gotovo izdelujejo naše tovarne kvalitetnejše izdelke, čeprav po vzorcih in okusu morda nekoliko zaosta-

jajo. Čevljci in sploh usnjeno blago je draga. Seveda dobij tudi v Italiji elegantne ženske čevlje že za 2 do 3000 lir, ki pa trajajo morda le nekaj tednov. Kvalitetni čevlji, ki stanejo pri nas 4 do 5000 lir, so v Italiji mnogo dražji, njih ce je na 8 do 10.000 lir.

Moška blaga (kamgarn in podobno) so v Italiji po 6 do 10.000 lir, torej dražja kot pri nas.

Kar se spača kupiti, so motorne vozila. Malo rabljen avto dobiš za 200 do 300.000 lir. Seveda, če ga prepelejš v Jugoslavijo, te bo stal še enkrat toliko, ker je treba plačati carino.

Z ljudmi nisva mnogo govorila razen na vlaku in v javnih lokalih. So vlijudni, ustreljivi. Zdi se, da je povprečnega italijanskega človeka minil nacionalni šovinizem. To velja tudi za kraje ob mej. To so posledice medsebojnega spoznavanja prebivalstva s te in one strani meje v okviru tako imenovanega malega obmejnega prometa, ki se iz leta v leto uspešne razvija.

Zaključek se to, da Italijani zelo radi poslušajo in pripovedujejo šale. Ko sva sopotniku na vlaku pripovedovala znani vic o treh državnih poglavarjih, ki so prišli v nebesa, tam po svojem zasljuženju dobili v dar vsak svoj avto, se potem z njimi vozili med oblasti ter zagledali tudi najvišjega cerkvenega poglavarja, kako se vozi samo z mopedom, náu je dobrodošli Italijan opozoril, da se ta poglavar vozi na navadni »biciklet«. A tako, sva rekla, Italijani imate pač drugo variant!

-men-

Krvodajalci CIRKULANE

10. julija t. l. je ekipa iz Ljubljane odvzemala v Cirkulanh kri. Akojo je organizala organizacija Rdečega kriča iz Goriščice, ki je pridobila za davovanje krv. 75 ljudi. Med njim jih je več, ki že posejejo značke in pojavijo za večkrat oddano krv. Organizatorjem Francu Nasku, Mirku Gomilšček in Mariji Oglič vse priznanje, prav tako pa darovalcem krv za človekoljubno dejanje.

GRAJENA

Dne 16. julija 1959 so darovalci svoje dragoceno kri prebivalci iz Grajene. Vsem krvodajalcem iskrena hvala, organizatorjem Krepek Francu in Ljubec Mariji pri vesnici.

Kolarič Terezija, Petek Marija, Brek Kristina, Kokol Marija, Lovrenčič Franc (6-krat), Sakelšek Avgust, Sakelšek Genofeva, Gajšperčič Marija, Mesarec Jakob, Gajšperčič Marija, Sakelšek Marija, Grimščič Franc, Ljubec Venčeslav, Pučko Frančiška, Ljubec Zofija, Cvetko Marija, Preložnik Marija, Rojko Marija, Čeh Cecilia, Raši Ivana, Kokol Antonija, Pampli Jurijana, Kumer Roza, Rojko Ivana, Kolarč Martin, Podgoršek Franc, Krepek Franc.

Ostali so še: Novak Janko, Štefan Ciril, Rebernjak Jožica, Jazbinšček Marija, Žilavec Janja.

Postaja za transfuzijo krvi

Radiotelevizija Ljubljana Radijski program

NEDELJA, 26. JULIJA

6.00—6.30 Nedeljski jutranji pozdrav — vmes ob 6.05—6.10 Porocila, vremenske napovedi in dnevni koledar. 6.30 Reklame. 6.40 Pripredite dneva. 6.45 Tednički. 7.00 Napoved časa, poročila, vremenske napovedi in radijski koledar. 7.15 Vački in polke Johanna Straussa. 7.40 20 minut z Kmečko podbo. 8.00 Mladinska radijska igra — Franjo Kumer: Rifevo zrno (kitajske pravilce). 8.40 Solistični intermezzi. 8.50 Zabavna malinica. 9.40 Carl Ditters von Dittersdorf: Koncert za cembalo in godalni orkester (solistka Li Stadelmann in ansambel Zagrebških solistov dirigira Antonio Janigro). 10.00 Se pomnite, tovariši... Lado Kozak: Kardelejava potovanja. 10.30 Iz narodne skrine. 11.30 Maša Krell: Dečka žembla (reportaža). 12.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I. 13.00 Napoved časa, poročila, vremenske napovedi in objava dnevnega sporeda. 13.15 Obvestila in zaharna glasba. 13.30 Za našo vas. 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. 15.00 Napoved časa, poročila, vremenske napovedi in objava. 15.15 Reklame. 15.30 Nedeljski popoldan po vseki lipi (narodne in domače pesmi). 16.00 Rumorska tegla ledna — France Bevk: Nevičenje dogodek. 16.20 Naši konopiški koncert. 17.00 60 minut športa in glasbe. 18.00 Radijska igra — Luigi Silevi: Barake (z ponovitvijo). Režija: Maša Števica. 18.54 E. Granados: Intermezzo. 19.00 Zabavna glasba, vmes obvestila in reklame. 19.30 Radijski dnevnik. 20.00 Nedeljski intervju. 21.00 Sportski poročila. 21.10 Med zgodbami in skladbami. 22.00 Napoved časa, poročila, vremenske napovedi in preglas sporeda za naslednji dan. 22.15 Plesna glasba. 23.00 Pevecve na tekočem traku. 23.35 George Enescu: Godalni kvartet v D-duru. 24.00 Zadna poročila in zaključek oddaje.

OPOSIJUTE V

PTUJSKI TEDNIK

CLOVEŠTVO NA KUPU

Švica in Zahodna Nemčija si delita slikovito Bodensko jezero, ki ga pretaka velika reka Ren. Zdi se neverjetno in vendar kaže račun, da bi na njegovi zarezljivini površini 539 kvadratnih metrov našlo prostor vse cloveštvo, ki trenutno tlači mater Zemljo. In koliko nas je? Nekako dve milijardi sedem sto milijonov ljudi. Ako računamo na kvadratni meter, pa se računa, da je celo mesto v celoti na teletu.

Naša komisija oziroma veterinarska potrdila tudi tu ne gre.

Bračci bodo vso stvar najlaže razumeli, če opisem nekaj konkretnih primerov.

Mojega svaka, ki se napol pri-

steva v tisto socialno skupino, so obiskali trije nakupovalci. Posebno zadnji je bil »sposebni«. Strokovnjak je našel na teletu vrsto raznih hib in ga poučil, kako naj to dopove veterinarju, da bo dobil potrdilo, da sme tele v zakol, potem pa bo on — nakupovalec že dobil, preko zadruge, telesa za svoje podjetje. Svak je res pripeljal teles na agenciji odkup h kmetijski zadrugi, toda vso njegovo utemeljevanje ni nihče posmaglo, komisija je spoznala teles sposobno za pitanje, kot takega pa ga ni imel nikje interes kupiti, zato je robantajoč čez državo in komisijo, moral peljati teles nazaj domov. Po njegovem so bili krivi vsi drugi, samo ne tisti nakupovalec. Nekoliko ga je tolažilo to, da je tudi več drugih zadeval ista usoda. Na poti domov, ga je srčal znanec in ga tovarško poučil: »Si ti nedak, jaz sem za svoje teleta že zadnji znebil, imelo je zlomljeno nogo. Ali nimaš doma kakega krepeča, malo zamahneš, saj mehka kost kaj hitro poči in onesreča je tu...« Svak je o tem sicer razumljal, a mi je potožil, da tega ne more napraviti, ker se mu žival smili...«

Pomočna ambulanta Juršinci posluje vsak ponedeljek od 8. do 12. ure in vsako sredo od 14. ure dalje.

Pomočna ambulanta Podlehnik posluje vsak ponedeljek, sredo in petek od 14. ure dalje.

Otroške posvetovalnice: 24. t. m. v Ptiju od 14. ure dalje, 23. t. m. na Polenšaku, 30. t. m. v Markovcih od 13.30 dalje.

Dežurstvo otroških zdravnikov od 24. do 27. julija 1959:

24. dr. Emil Blagovič in dr. Milan Carli; 25. dr. Nada Pavličev in dr. Ivo Medved; 26. dr. Ladislav Pirc in dr. Ivo Medved; 27. dr. Nada Pavličev in dr. Ivo Medved; 28. dr. Mitja Mrgev in dr. Franc Rakš; 29. dr. Milan Carli in dr. Emil Blagovič; 30. dr. Ivo Medved in dr. Ladislav Pirc.

Pomočna ambulanta Juršinci posluje vsak ponedeljek od 8. do 12. ure 80. do 100 kg. Sedaj pa teles intenzivno krmim še nekaj tednov dajše in ga prodam za isto ceno po kg in s težo preko 200 kg. Torej v nekaj tednih »aprkrmim« težo še enega teleta, na katerega bi pravilno napovedovali rane popok, da se mu zagnoji, potem pa nima nobenih težav pri izposlovanju veterinarskega potrda. Pri tem ga tudi ne moti to, če je teles zaradi bolezni nekoliko lažje, kot bi sicer bilo. Morda je še kje drugje kdaj podobno iznajdljiv?

Moj sosed, ki ne spada v socialno skupino, temveč se želi čimprej znebiti vsakega teleta za to, ker si obeta na ugodenih podajnih cenah mleka še večji dobiček, si pa zna pomagati na svojstven način. Teletu »strokovno« rani popok, da se mu zagnoji, potem pa nima nobenih težav pri izposlovanju veterinarskega potrda. Pri tem ga tudi ne moti to, če je teles zaradi bolezni nekoliko lažje, kot bi sicer bilo. Morda je še kje drugje kdaj podobno iznajdljiv?

Mislim še omeniti drug primer.

Celoten odkup živine gre preko kmetijskih zadrug na agenciji osnovi.

Na določen dan pripeljejo

kmetje svojo živino, katero vrednost se oceni komisijo in tja pridaje tudi zastopniki odkupnih podjetij, nekateri kar s kamioni, ker se zanašajo na tisto, kar se njihovi nakupovalci dogovorijo s' kmeti po domovih. Tako je tudi pri meni bil tak nakupovalec, s katerim sva se dogovorila za kratev, ki jo mislim prodati. Po njegovem odhodu za sem si misli: Povpraševanje po živini je veliko, krmno imam, kaj, če se še cena digne za kakih 5 dinarjev pri kg. Še pa sem vseeno iz radovednosti na odkupni prostor. T